

105 år med fredninger

Foto: Rolf Lehrmann

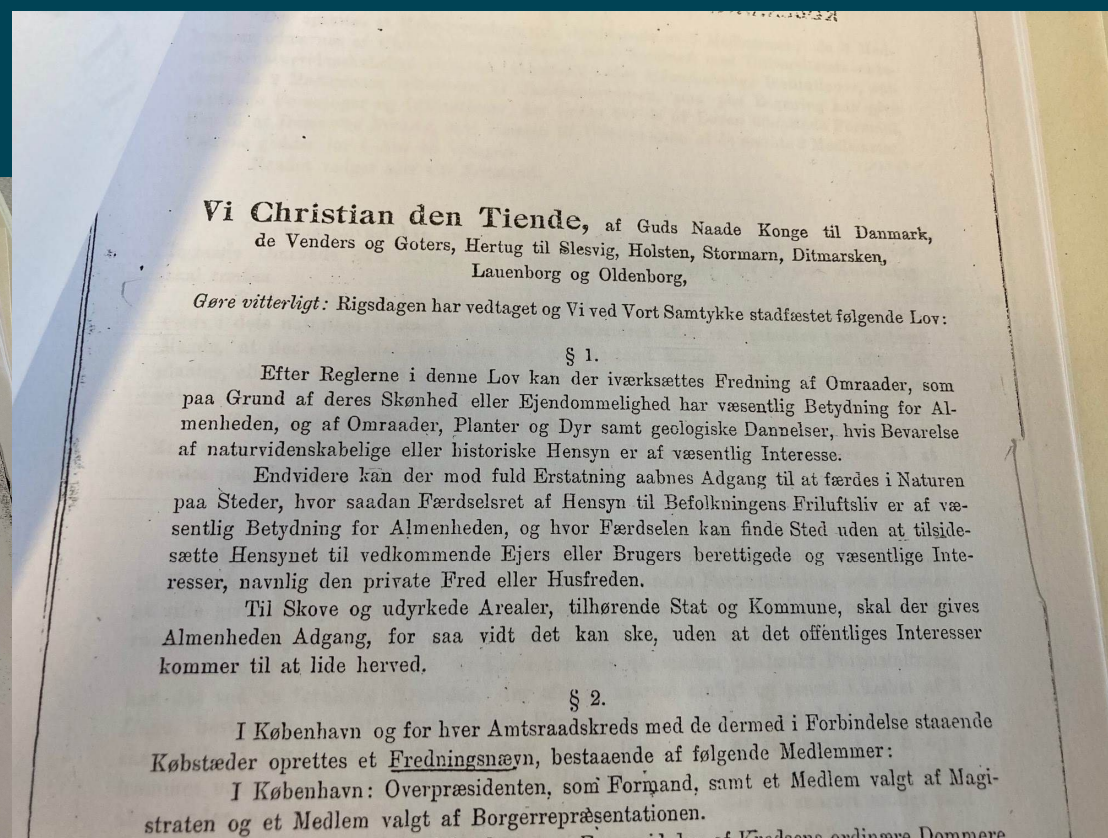
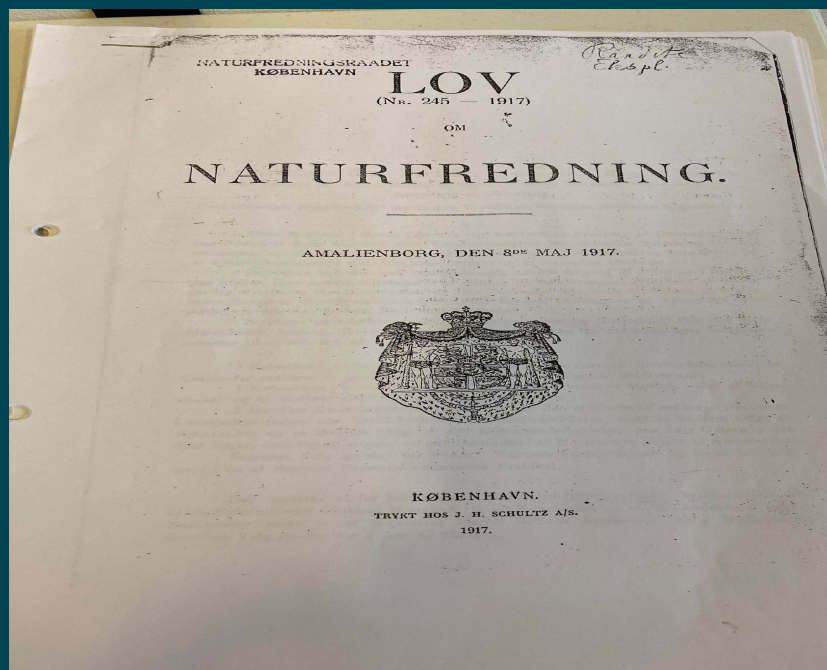
Danmarks
Naturfredningsforening

Lena Bau, Natur og Miljø
tlf.: 3110 9537
lena@dn.dk

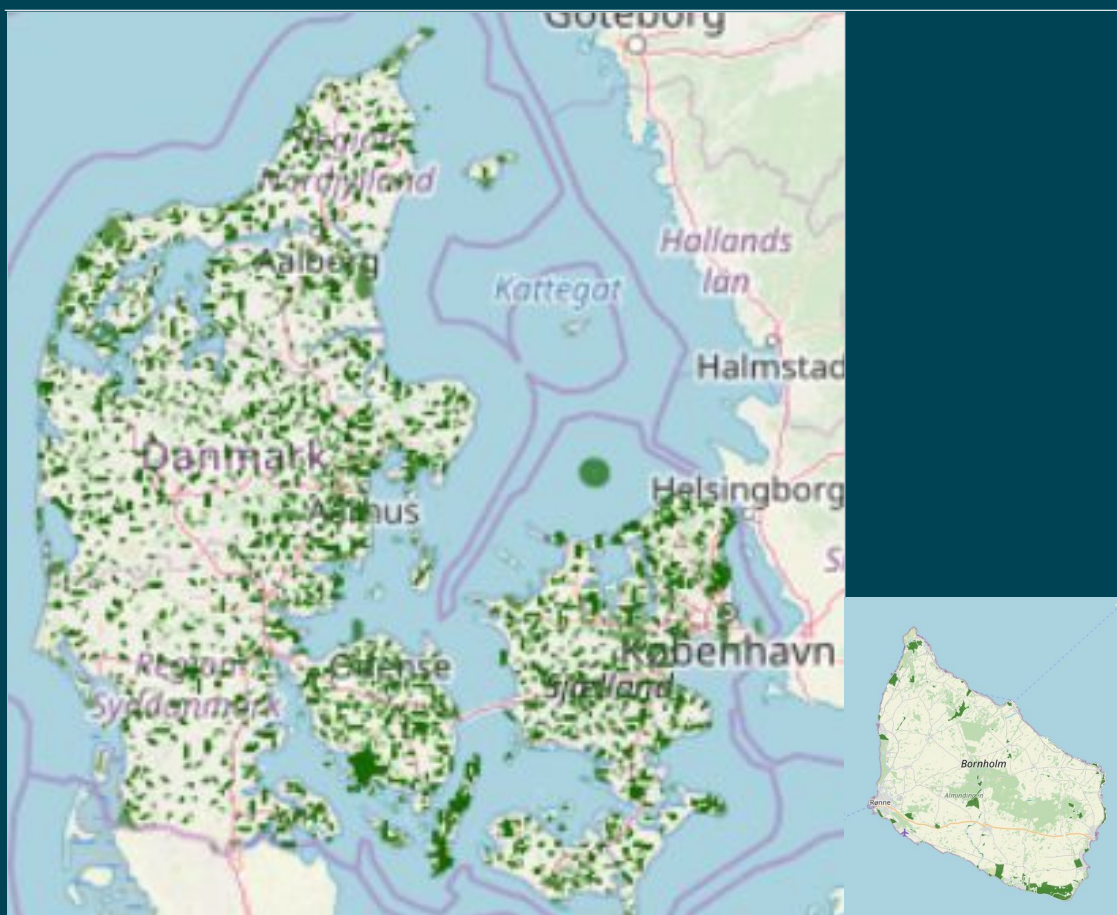

Danmarks
Naturfredningsforening

I 1917 får Danmark den første naturfredningslov

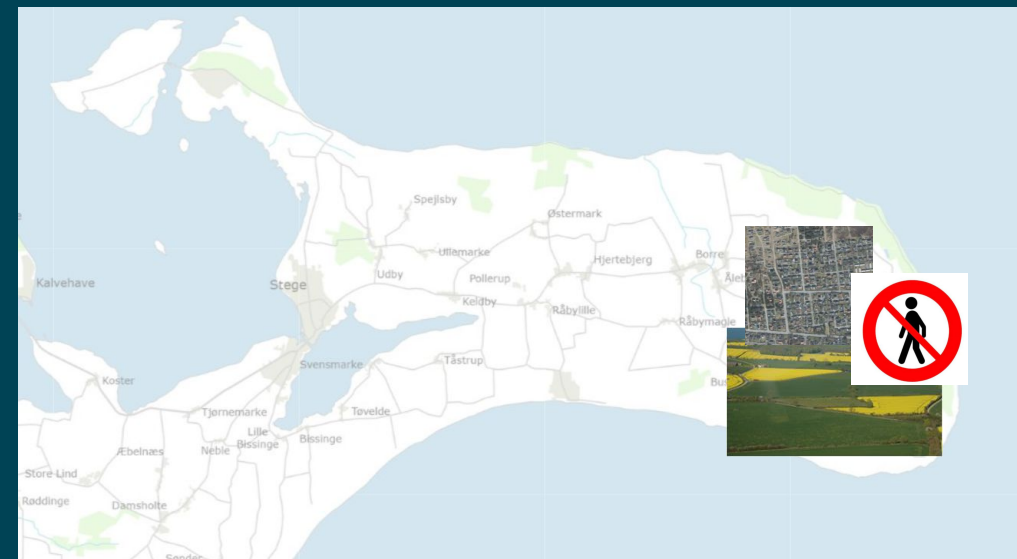
Omtrent 5 % af landets areal er fredet
Ca. 4.300 fredninger, heraf ca. 1.800 kirkefredninger

Danmarks
Naturfredningsforening

Uden fredninger.....

Danmarks
Naturfredningsforening

Hvem kan rejse fredningssager?

- Miljøministeriet
- Kommunerne
- Danmarks Naturfredningsforening

Ca. halvdelen af DNs sager rejses sammen med kommunen

Omkring 90 % gennemføres

4-5 nye sager hvert år

Hvad kan en fredning?

Den kan det hele.....næsten!

Formål

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Stk. 3. Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

§ 2. Lovens beføjelser skal tillige anvendes med sigte på at bekæmpe sandflugt og forøge skovarealet samt på at genoprette vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet.

Danmarks
Naturfredningsforening

Hvad kan en fredning?

- Bevare og forbedre naturværdierne, og de landskabelige-, geologiske- og kulturhistoriske værdier
- Skabe ny natur
- Sikre offentligheden adgang
- Forhindre bebyggelse, anlæg, råstofindvinding
- Sikre naturpleje og plejeplaner
- Sikre naturgenopretning
- Forny eksisterende fredninger

Danmarks
Naturfredningsforening

Hvad kan en fredning?

Supplere andre virkemidler

Gå på tværs af anden areallovgivning

Præcis regulering

Er varig

Kompenserer lodsejerne en gang for alle

Bred anerkendelse i befolkningen

Hvad kan en fredning?

Fordele

- Den stærkeste beskyttelse
- Langsigtet
- En skræddersyet løsning
- Erstatning
- Dispensationer

Ulemper

- Langtrukken proces
- Restriktioner
- Indskrænkninger

Danmarks
Naturfredningsforening

Når DN rejser fredningssager

Hvad fredes?

DNs fredningsstrategi

- Store sammenhængende naturområder med høj biodiversitet
- Store sammenhængende landskaber
- Perlerne, f.eks. Dyrehaven og Himmelbjerget
- Kulturhistoriske- og geologiske værdier
- Kystlandskaber
- Adgang til naturen

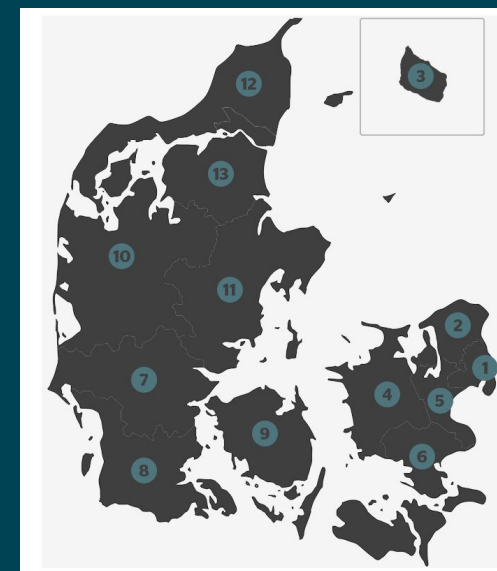

Processen

Fredningsnævnene: Uafhængige "fredningsdomstole", 1 dommer, 1 medlem udpeget af MIM, 1 medlem udpeget af kommunalbestyrelsen

- Afgørelse inden for 2 år, dog med mulighed for forlængelse
- Besigtigelser, høringer
- Afgørelse – alt kan ske!
- Fastsættelse af erstatninger

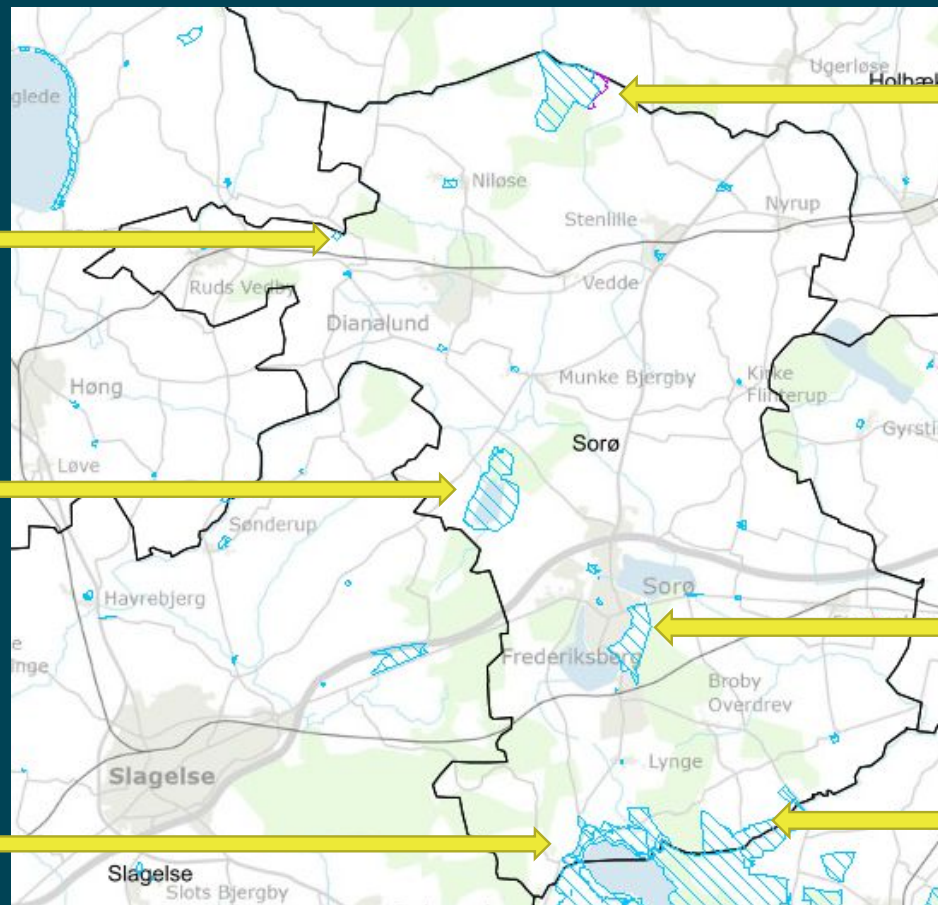
Processen

- Erstatninger større end 500.000 Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Prøver sagen i dens helhed
- Afgørelse efter x år
- Taksationskommission

Fredninger i Sorø

Kulebjerg
Overdrev

Maglesø og
Bromme Lillesø

Tystrup-Bavelse

Store Åmose
forslag om
supplerende areal

Flommen

Tamosen og
Susådal

Danmarks
Naturfredningsforening

Flommen

- 1977
- 127 ha
- Må ikke bebygges og terrænændres
- Vejanlæg skal ske efter FNs tilladelse
- Nuværende driftsform skal fortsætte bl.a. må løvtræsprocenten ikke nedsættes
- Skøjteflommen
- Offentlig adgang på veje og stier

Baggrund/trusler:
omfartsvej

Foto: Rolf Lehrmann

Danmarks
Naturfredningsforening

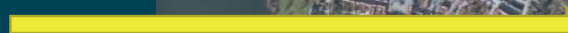
Flommen:

Er der gjort plads til en ny vej?

Behov for ny fredning?

Eremit
Skovnaturtyper

Natura 2000

Danmarks
Naturfredningsforening

Fægangen

- Ikke en reel fredning men en deklARATION, princippet en frivillig fredning (1/10/69)
- Alléen skal bestå af eg, ær, ask, fuglekirsebær, bøg, vortebirk og lind og med "fodpose" af arter som hvidtjørn, hylde og hundehund

Trusler: Beskadigelse af træer

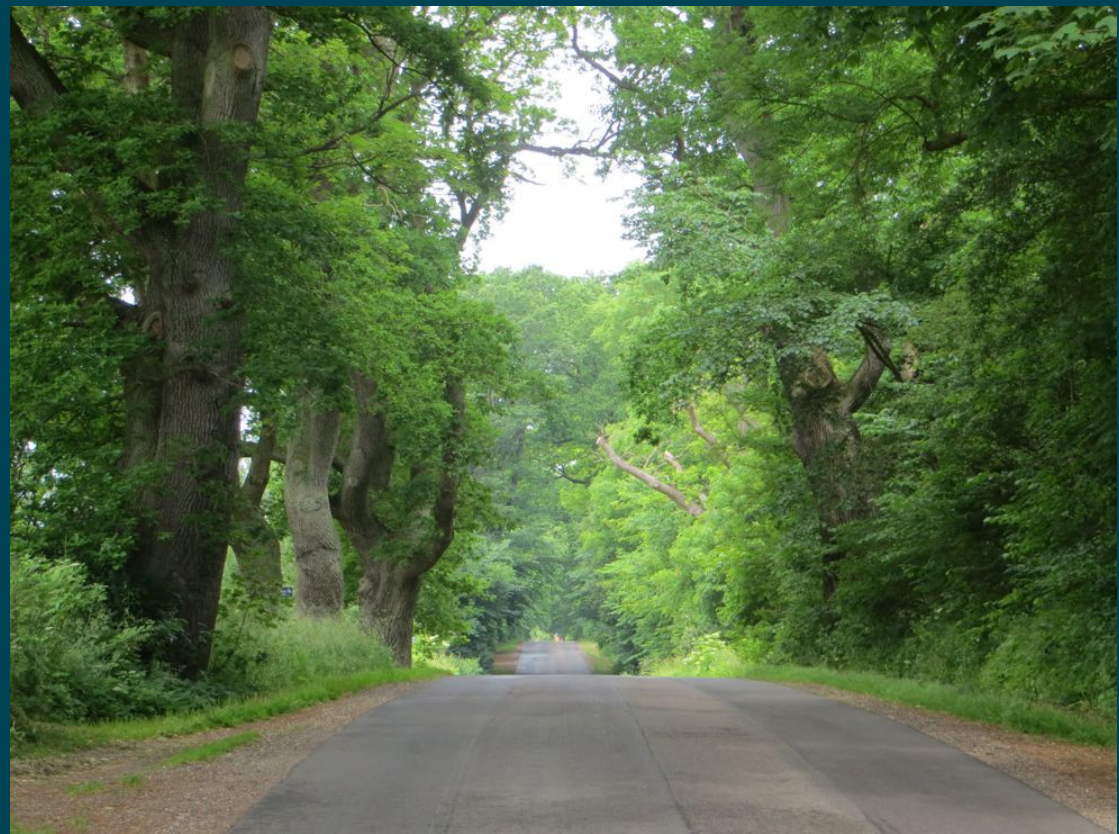

Foto: Rolf Lehrmann

Danmarks
Naturfredningsforening

Tystrup-Bavelse

- 30 km² fredet ad flere omgange; Næsbyholm og Bavelse Godser (1957), Tystrup Sø (1964), Tystrup-Bavelse syd-vest (1972), nord (1987, råstofindvinding), Tamosen og Suseådal (1967), Hørhaven (2013)
- Landskabsfredninger med fokus på udsigt over søen fra vejene og søbreddens karakter og forbud mod sejlads med motor

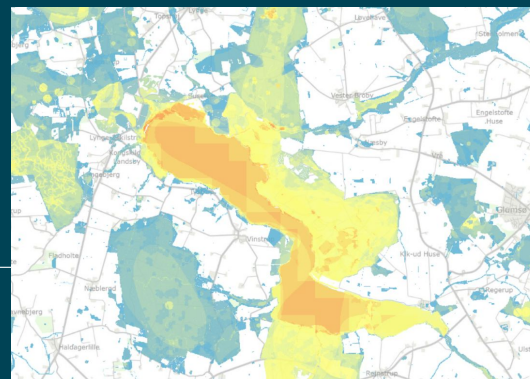

Foto: Rolf Lehrmann

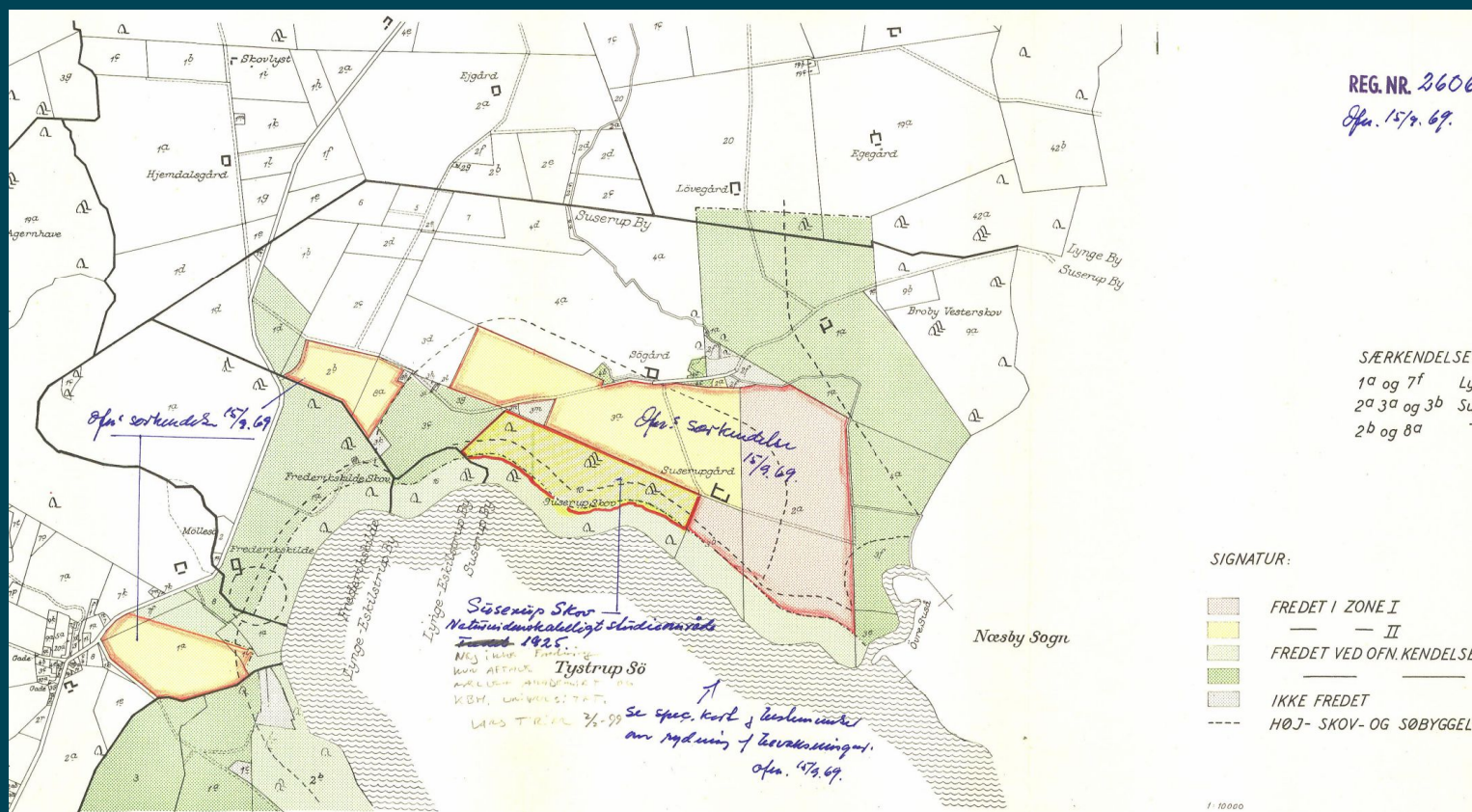
Tamosen og Suseådal

- fredningen var tænkt som første skridt mod en nationalpark
- Vandløbet må ikke opstemmes eller rørlægges

Trusler: manglende politisk interesse? Ingen fokus på biodiversitet

Tystrup-Bavelse

Danmarks
Naturfredningsforening

Maglesø og Bromme Lillesø

- 1966
- Ca. 250 ha
- Landskabsfredning især med det formål at forhindre sommerhus- og industribebyggelse

Trusler: byggeri

Foto: Rolf Lehrmann

Danmarks
Naturfredningsforening

Store Åmose

- 1993
- Ca. 230 ha
- Stenalderbopladser
- Vandstandshævning for at bevare kulturhistoriske værdier
- MIM pålagt vandstandshævning

Trusler: dyrkning/dræning
Behov for vandstandshævning i hele mosen både mht mindske CO2 udledning, sikre de kulturhistoriske- og naturmæssige værdier

Foto: Rolf Lehrmann

Danmarks
Naturfredningsforening

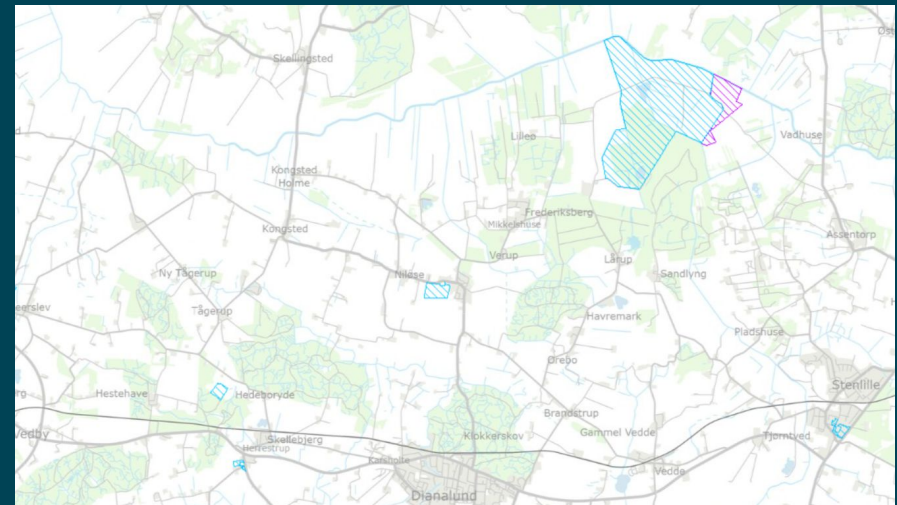
Supplerende fredning i Store Åmose

- ca. 24 ha
- ligger hos klagenævnet
- Slots- og Kulturstyrelsen sørger for naturforvaltningstiltag
- begrænsning af offentlighedens adgang
- dræning uden for eksisterende fredning

behov for ny fredning

Trusler: Manglende fokus på biodiversitet/pleje

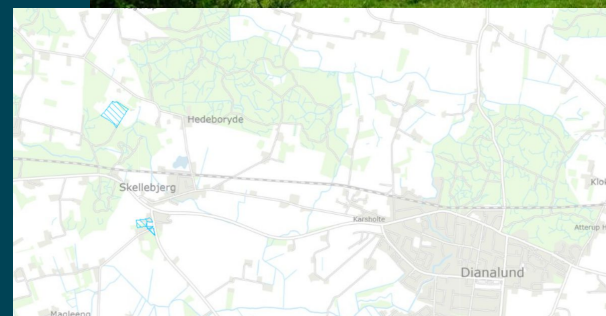
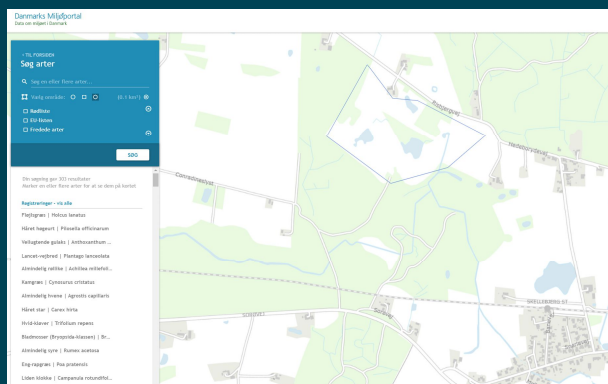
Kulebjerg Overdrev

- 1925
- 4 tdr land
- Naturperle
- Forbud mod byggeri og fjernelse af enebærbuske
- Kun græsning

Behov: Supplerende pleje? Bedre skiltning

Foto: Rolf Lehrmann

Danmarks
Naturfredningsforening

Fredninger og naturpleje

Bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn

- Kommunalbestyrelsen *kan* gennemføre pleje på fredede, ikke statsejede arealer
- Pleje må ikke medføre en udgift eller væsentlig gene for lodsejeren

Sanktioner hvis kommunen ikke udfører pleje? Tjaaaaaa

Hvad kan og gør DN lokalt

- Følger op på fredninger, bliver de overholdt?
- Minder politikerne om behovet for pleje, vedligehold af stier mm.
- Foreslår nye fredninger til HB
- Følger med og evt. klager over fredningsnævnets dispensationsafgørelser, deltager i besigtigelser mm.

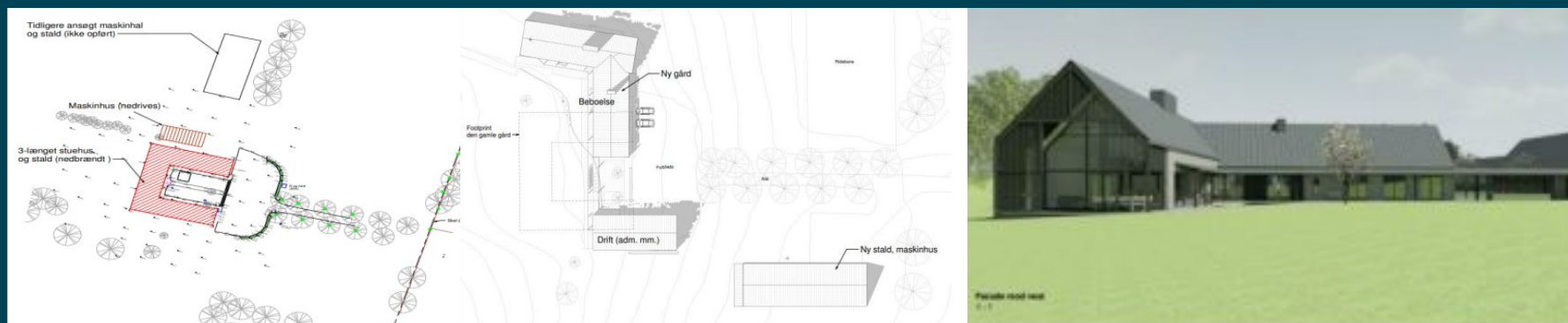

Danmarks
Naturfredningsforening

Fredningsdispensationer - Fredningsnævnet

F.eks. tilbygninger, ombygninger, ridebaner, drivhuse, ændret græsning

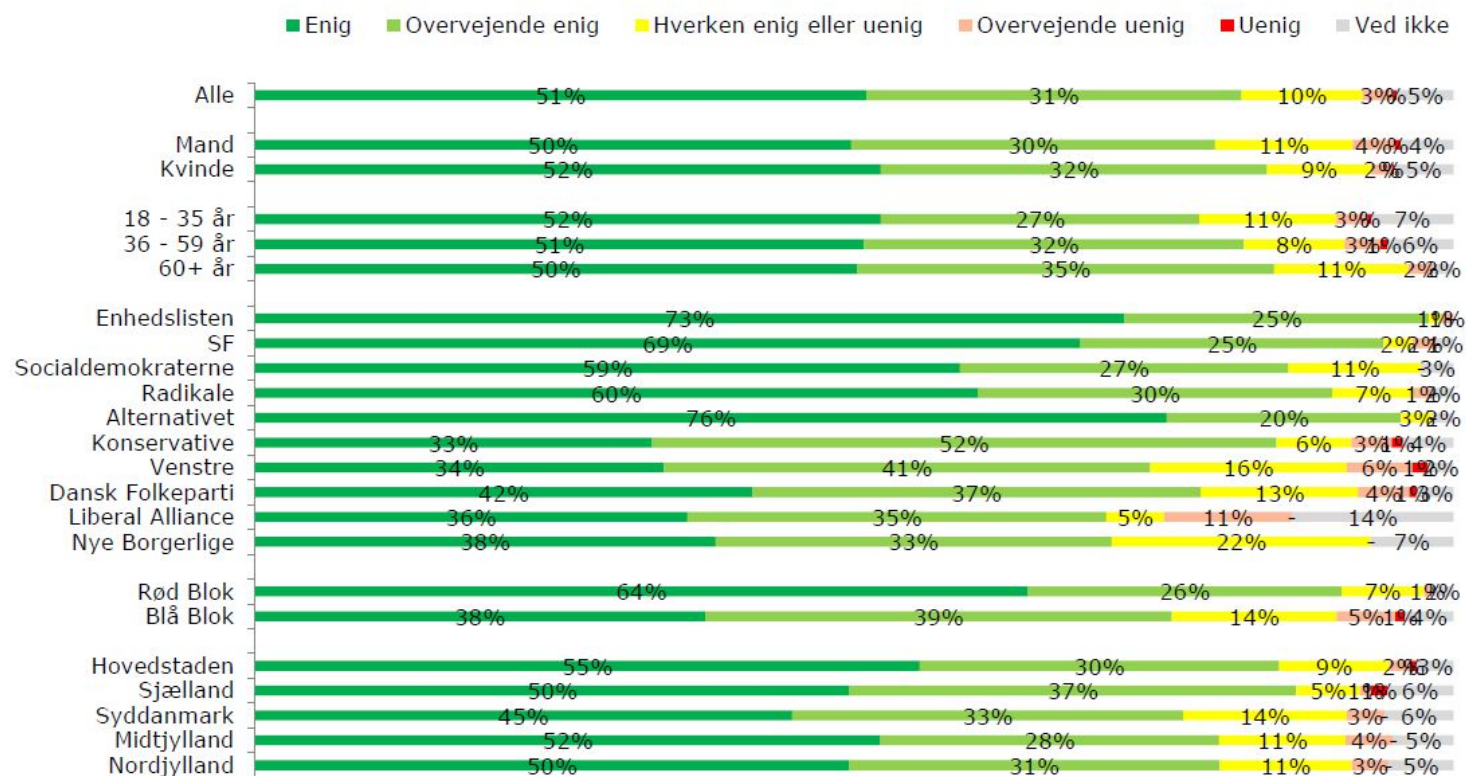
Kommunen er tilsynsmyndighed

Gallup for DN om 100 års jubilæum for naturfredningsloven

Q1: Hvor enig eller uenig er du i, at det har været til gavn for Danmark, at områder er blevet fredet?

Fredning

For alle for evigt